

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

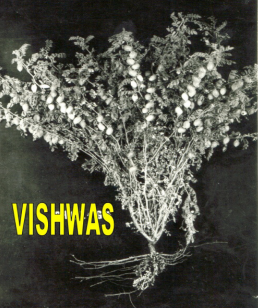
विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हरभर, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

हरभरा- विकास

	प्रसारीत वर्ष	१९८२
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत : २० सप्टें. ते १० ऑक्टो. बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३० किलो	
पिकाचा कालावधी	१०५-११० दिवस	
उत्पादकता	जिरायत प्रायोगिक उत्पादन : १०-११, सरासरी : १०.०० बागायत प्रायोगिक उत्पादन : २२-२४, सरासरी : १५.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	जिरायत लागवडीस योग्य, मध्यम आकाराचे दाणे, साठवणीत सोंड किडीमुळे कमी नुकसान होते, पश्चिम महाराष्ट्राकरीता प्रसारित	

हरभरा- विश्वास

	प्रसारीत वर्ष	१९८५
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत: २० सप्टें. ते १० ऑक्टो. बागायत: २० ऑक्टो. ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	११५-१२० दिवस	
उत्पादकता	जिरायत प्रायोगिक उत्पादन : १०-११, सरासरी : १०.००, बागायत प्रायोगिक उत्पादन : २८-३०, सरासरी : २४.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	खते व पाण्यास प्रतिसाद देणारा, टपोरे दाणे, महाराष्ट्र, मध्य प्रदेश, गुजरात, प. बंगाल, पूर्व उत्तर प्रदेश, ओरिसा आणि बिहार राज्यांकरिता प्रसारित	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हरभरा- फुले जी-१२

	प्रसारीत वर्ष	१९८९
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत : २० सप्टें. ते १० ऑक्टो. बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३० किलो	
पिकाचा कालावधी	११०-११५ दिवस	
उत्पादकता	जिरायत प्रायोगिक उत्पादन : १२-१३, सरासरी : १०.०० बागायत प्रायोगिक उत्पादन : २८-३०, सरासरी : २२.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	जिरायत व बागायत भागासाठी योग्य आकर्षक पिवळ्या रंगाचे, मध्यम आकाराचे दाणे महाराष्ट्र राज्यासाठी प्रसारित.	

हरभरा- विजय

	प्रसारीत वर्ष	१९९३
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत:२० सप्टें. ते १०ऑक्टो.बागायत:२० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	१०५-११०दिवस	
उत्पादकता	जिरायत प्रायोगिक उत्पादन : १४-१५, सरासरी : १४.०० बागायत प्रायोगिक उत्पादन: ३५-४०, सरासरी : २३.०० उशीरा पेर प्रायोगिक उत्पादन : १६-१८, सरासरी : १६.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	मर रोग प्रतिकारक्षम ,अधिक उत्पादनक्षमता , अवर्षण प्रतिकारक्षम जिरायत, बागायत तसेच उशीरा पेरणीस योग्य महाराष्ट्र, मध्यप्रदेश आणि गुजरात राज्याकरिता प्रसारित	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हरभरा- विशाल

	प्रसारीत वर्ष	१९९५
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत : २० सप्टें. ते १० ऑक्टो. बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	११०-११५ दिवस	
उत्पादकता	जिरायत प्रायोगिक उत्पादन : १४-१५, सरासरी : १३.०० बागायत प्रायोगिक उत्पादन : ३०-३५, सरासरी : २०.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	मर रोग प्रतिकारक्षम, बागायतास योग्य, आकर्षक पिवळसर तांबुस टपोरे दाणे अधिक बाजारभाव, पश्चिम महाराष्ट्राकरीता प्रसारित	

हरभरा- विराट

	प्रसारीत वर्ष	२००१
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत:२० सप्टें. ते १०ऑक्टो.बागायत:२० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	१०५-११०दिवस	
उत्पादकता	जिरायत प्रायोगिक उत्पादन : १०-१२, सरासरी : ११.०० बागायत प्रायोगिक उत्पादन: ३०-३२, सरासरी : १९.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	काबुली वाण ,जास्त टपोरे दाणे, मर रोग प्रतिकारक्षम, महाराष्ट्र राज्यासाठी प्रसारित	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हरभरा-विहार

	प्रसारीत वर्ष	२००२
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत : २० सप्टें. ते १० ऑक्टो. बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	९०-९५ दिवस (दक्षिण भारत)	
उत्पादकता	बागायत प्रायोगिक उत्पादन : ३०-३२, सरासरी : १८.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	काबुली वाण , मर रोग प्रतिकारक्षम, जास्त टपोरे दाणे, कर्नाटक, आंध्रप्रदेश, ओरिसा आणि तामिळनाडू राज्याकरिता प्रसारित	

हरभरा-राजस

	प्रसारीत वर्ष	२००५
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत:२० सप्टें. ते १०ऑक्टो.बागायत:२० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	१३५-१४० दिवस (भारतातील उत्तर पश्चिम मैदानी प्रदेश)	
उत्पादकता	उशीरा प्रेर प्रायोगिक उत्पादन :२०-२२, सरासरी : १८.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	मर रोग प्रतिकारक्षम, पिवळसर तांबुस टपोरे दाणे, उशीरा पेरणीस योग्य, राजस्थान, पंजाब, हरियाणा, उत्तराखंड, नवी दिल्ली आणि जम्मू राज्याकरीता प्रसारित	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हरभरा-दिग्विजय

	प्रसारीत वर्ष	२००६
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत : २० सप्टें. ते १० ऑक्टो. बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	९०-९५ दिवस (दक्षिण भारत)	
उत्पादकता	जिरायत प्रायोगिक उत्पादन : १४-१५, सरासरी : १४.०० बागायत प्रायोगिक उत्पादन : ३५-४०, सरासरी : २३.०० उशीरा पेर प्रायोगिक उत्पादन : २०-२२, सरासरी : २१.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	मर रोग प्रतिकारक्षम, अधिक उत्पादनक्षमता, टपोरे दाणे, जिरायत, बागायत तसेच उशीरा पेरणीस योग्य, हाराष्ट्र राज्यासाठी प्रसारित	

हरभरा-कृपा

	प्रसारीत वर्ष	२००९
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	४५-५० किलो	
पिकाचा कालावधी	१०५-११० दिवस	
उत्पादकता	उशीरा प्रेर प्रायोगिक उत्पादन : २०-२२, सरासरी : १८.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	अधिक टपोरे दाणे असणारा काबुली वाण, १०० दाण्यांचे वजन ५९.४ ग्रॅम, सफेद रंगाचे दाणे, सर्वाधिक बाजारभाव, महाराष्ट्र, कर्नाटक, मध्यप्रदेश राज्यांसाठी प्रसारीत	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हरभरा-हिमाली

	प्रसारीत वर्ष	२०१२
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	१९० ते १९५ दिवस (उत्तर भारत पर्वतीय प्रदेश)	
उत्पादकता	बागायत प्रायोगिक उत्पादन : १२-१४, सरासरी : १२.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	जास्त टपोरे दाणे , काबुली वाण, मर रोग प्रतिकारक्षम, जम्मू आणि काश्मिर, हिमाचल प्रदेश, उत्तराखंड आणि भारतातील उत्तर पूर्व पर्वतीय प्रदेश राज्याकरिता प्रसारित	

हरभरा-फुले विक्रम

	प्रसारीत वर्ष	२०१६
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत : २० सप्टें. ते १० ऑक्टो. बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३० किलो	
पिकाचा कालावधी	१०५-११० दिवस	
उत्पादकता	जिरायत प्रायोगिक उत्पादन : १६-१८, सरासरी : १६.०० बागायत प्रायोगिक उत्पादन : ४०-४२, सरासरी : २२.०० उशीरा पेर प्रायोगिक उत्पादन : २२-२४, सरासरी : २१.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	वाढीचा कल उंच वाढणारा असल्यामुळे यांत्रिक पद्धतीने, काढणी करण्याकरीता योग्य वाण, मध्यम आकाराचे दाणे, जिरायत, बागायत तसेच उशीरा पेरणीस योग्य, महाराष्ट्र राज्यासाठी प्रसारित, मर रोगस प्रतिकारक्षम	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हरभरा-फुले विक्रांत

	प्रसारीत वर्ष	२०१७
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी, खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान : किमान १०-१५° से, कमाल २५-३०° से आर्द्रता : २१-४१ %, पाऊसमान : ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जिरायत : २० सप्टें. ते १० ऑक्टो. बागायत : २० ऑक्टो.ते १० नोव्हें.	
प्रती एकर बियाणे	३० किलो	
पिकाचा कालावधी	१०५ ते ११० दिवस	
उत्पादकता	बागायत प्रायोगिक उत्पादन : ३५-४२, सरासरी : २०.००	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	पिवळसर तांबुस मध्यम आकाराचे दाणे, मर रोग प्रतिकारक्षम, बागायत पेरणीस योग्य, महाराष्ट्र, गुजरात, प. मध्यप्रदेश व द. राजस्थान राज्यासाठी प्रसारित	

तूर-टी विशाखा १

	प्रसारीत वर्ष	१९८२
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी जमिन खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान २१-२५°C ते ३०-३५°C, आर्द्रता: ६०-८० %, पाऊसमान: ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप : १५ जून ते ७ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	१.८ -२.० किलो	
पिकाचा कालावधी	१३५-१४० दिवस	
उत्पादकता	१०-१२ किं/हे	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	लवकर पक्व होणारा वाण, सलग तसेच दुबार पिक पद्धतीस योग्य, लाल रंगाचे दाणे, महाराष्ट्र राज्यासाठी प्रसारित	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

तूर-विपुला

	प्रसारीत वर्ष	२००६
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी जमिन खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान २१-२५°C ते ३०-३५°C, आर्द्रता: ६०-८० %, पाऊसमान: ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप : १५ जून ते ७ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	१.८ -२.० किलो	
पिकाचा कालावधी	१६०-१७० दिवस	
उत्पादकता	प्रायोगिक उत्पादन : २८-३०, सरासरी : १६	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	मर रोगासाठी प्रतिकारक, वांझ रोगास मध्यम प्रतिकारक, लाल रंगाचे मध्यम दाणे महाराष्ट्र राज्यासाठी प्रसारित	

तूर-राजेश्वरी

	प्रसारीत वर्ष	२०१२
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी जमिन खोली- ४५-६० सें.मी.
	हवामान	तापमान २१-२५°C ते ३०-३५°C, आर्द्रता: ६०-८० %, पाऊसमान: ७५०-१००० मिमी
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप : १५ जून ते ७ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	१.८ -२.० किलो	
पिकाचा कालावधी	१३५-१५० दिवस	
उत्पादकता	प्रायोगिक उत्पादन : २८-३०, सरासरी : २२	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	मर रोगासाठी सहनशील, वांझ रोगास सहनशील लवकर पक्व होणारा वाण, गडद तपकिरी रंगाचे मध्यम आकाराचे दाणे महाराष्ट्र, गुजरात व मध्यप्रदेश राज्यासाठी प्रसारित	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा जुळे कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हुलगा- सीना

	प्रसारीत वर्ष	१९८४
	संशोधन केंद्राचे नांव	सोलापूर, मफुकृवि, राहुरी
	जमिन	हलकी
	हवामान	मध्यम हवामान, जास्त उष्ण हवामानात पिकाची वाढ चांगली होत नाही
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	६ किलो	
पिकाचा कालावधी	११५ ते १२० दिवस	
उत्पादकता	६ ते ७ क्विं/हे. [२.५-३.० क्विं/एकर]	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	मध्यम कालावधी, प्रथिने १९.९४ टक्के दाण्याचा रंग फिकट विटकरी, निमपसरा	
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्र राज्यात लागवडीसाठी प्रसारित	

हुलगा-मान

	प्रसारीत वर्ष	१९८६
	संशोधन केंद्राचे नांव	सोलापूर, मफुकृवि, राहुरी
	जमिन	हलकी
	हवामान	मध्यम हवामान, जास्त उष्ण हवामानात पिकाची वाढ चांगली होत नाही
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	६ किलो	
पिकाचा कालावधी	१०० ते १०५ दिवस	
उत्पादकता	७ ते ८ क्विं/हे. [२.५-३.० क्विं/एकर]	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	दाण्याचा रंग राखाडी, उभट वाढणारा वाण, प्रथिनांचे प्रमाण १८.३७ टक्के, लोहाचे प्रमाण ३६.२३ मि.ग्रॅ/१०० ग्रॅम	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

हुलगा-फुले सकस

	प्रसारीत वर्ष	२०१६
	संशोधन केंद्राचे नांव	सोलापूर, मफुकृवि, राहुरी
	जमिन	हलकी
	हवामान	मध्यम हवामान, जास्त उष्ण हवामानात वाढ चांगली होत नाही
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	६ किलो	
पिकाचा कालावधी	९० ते ९५ दिवस	
उत्पादकता	८ ते १० क्विं/हे. [३.०-४.० क्विं/एकर]	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	लवकर तयार होणारा वाण, दाण्याचा रंग विटकरी, प्रथिनांचे प्रमाण २२.०९ टक्के लोहाचे प्रमाण ३७.८६ मि.ग्रॅ./१०० ग्रॅम, वाढीचा प्रकार उभट	
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्र राज्यात लागवडीसाठी शिफारस	

मटकी-एम.बी.एस.-२७

	प्रसारीत वर्ष	१९८९
	संशोधन केंद्राचे नांव	सोलापूर, मफुकृवि, राहुरी
	जमिन	हलकी
	हवामान	मध्यम हवामान, जास्त उष्ण हवामानात वाढ चांगली होत नाही
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	६ किलो	
पिकाचा कालावधी	१२० ते १३० दिवस	
उत्पादकता	६ ते ७ क्विं/हे. [२.५-३.० क्विं/एकर]	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	दाण्याचा रंग तांबडा, निमपसरा	
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्र राज्यात लागवडीसाठी शिफारस	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

मटकी-एम.बी.एस.-२७

	प्रसारीत वर्ष	१९८९
	संशोधन केंद्राचे नांव	सोलापूर, मफुकृवि, राहुरी
	जमिन	हलकी
	हवामान	मध्यम हवामान, जास्त उष्ण हवामानात वाढ चांगली होत नाही
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै	
प्रती एकर बियाणे	६ किलो	
पिकाचा कालावधी	१२० ते १३० दिवस	
उत्पादकता	६ ते ७ क्विं/हे. [२.५-३.० क्विं/एकर]	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	दाण्याचा रंग तांबडा, निमपसरा	
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्र राज्यात लागवडीसाठी शिफारस	

चवळी-फुले पंढरी [पी.सी.पी. ९७०८]

	प्रसारीत वर्ष	२००७
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम खोलीची व पाण्याचा चांगला निचरा होणारी
	हवामान	उष्ण व कोरडे हवामान
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप - जून, जुलै ते ऑगस्ट, रब्बी - सप्टेंबर ते ऑक्टोबर, उन्हाळी - फेब्रुवारी ते मार्च	
प्रती एकर बियाणे	४ ते ५ किलो	
पिकाचा कालावधी	६५ ते ७२ दिवस	
उत्पादकता	१५ ते २५ क्विं/हे.	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	अधिक उत्पादन व तांबड्या रंगाचेदाणे, लवकर तयार होणारी, पश्चिम महाराष्ट्रासाठी उपयुक्त, पानाचा रंग हिरवा, साधारण आकार, गडद तांबड्या रंगाचे फुले, रोग व किडीस मध्यम प्रतीकारक्षम	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

चवळी- फुले विठाई [पी.सी.पी.-०५०४०]

प्रसारीत वर्ष	२०१५
संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
जमिन	मध्यम खोलीची व पाण्याचा चांगला निचरा होणारी
हवामान	उष्ण व कोरडे हवामान
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप - जून, जुलै ते ऑगस्ट, रब्बी - सप्टेंबर ते ऑक्टोबर, उन्हाळी - फेब्रुवारी ते मार्च
प्रती एकर बियाणे	४ ते ५ किलो
पिकाचा कालावधी	६५ ते ७२ दिवस
उत्पादकता	१५ ते २५ क्विं/हे.
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अधिक उत्पादन व पांढराट, किडनीच्या आकाराच्या बिया, लवकर तयार होणारी, उभट वाढ, पश्चिम महाराष्ट्रासाठी उपयुक्त, पानाचा रंग गडद हिरवा, साधारण आकार, गडद तांबड्या रंगाचे फुले, रोग व किडीस मध्यम प्रतीकारक्षम

चवळी- फुले रुक्मिणी [पी.सी.पी.-०३०६-१]

प्रसारीत वर्ष	२०१६ [दक्षीण भारतासाठी]
संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
जमिन	मध्यम खोलीची व पाण्याचा चांगला निचरा होणारी
हवामान	उष्ण व कोरडे हवामान
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप - जून, जुलै ते ऑगस्ट, रब्बी - सप्टेंबर ते ऑक्टोबर, उन्हाळी - फेब्रुवारी ते मार्च
प्रती एकर बियाणे	१० ते १२ किलो
पिकाचा कालावधी	७५ ते ७७ दिवस
उत्पादकता	१० ते १५ क्विं/हे.
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अधिक उत्पादन व शुभ्र पांढराट, किडनीच्या आकाराच्या बिया, लवकर तयार होणारी, उभट वाढीची जात, दक्षीण भारतासाठी उपयुक्त, पानाचा रंग गडद हिरवा, साधारण आकार, गडद तांबड्या रंगाची फुले, रोग व किडीस मध्यम प्रतिकारक्षम

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

उडीद-टीपीयु-४

	प्रसारीत वर्ष	१९९२
	संशोधन केंद्राचे नांव	भाभा संशोधन केंद्र आणि कडधान्य सुधार प्रकल्प, मफुकृवि, राहुरी
	जमिन	मध्यम ते भारी काळी कसदार
	हवामान	महाराष्ट्रातील सर्व जिल्ह्यासाठी तसेच मध्यप्रदेश, गुजरात राज्यांसाठी योग्य
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जून चा पहिला पंधरवाडा ते ७ जुलैपर्यंत	
प्रती एकर बियाणे	६ ते ७ किलो	
पिकाचा कालावधी	७०-७५ दिवस	
उत्पादकता	अधिकतम १० ते १२ किं/हे., सरासरी ९ ते १० किं/हे.	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	भुरी रोगास आणि पिवळा विषाणूस सहनशील, वाढीचा कल उंच, अर्ध पसरट जास्त फांद्या, पानाचा आकार मोठा, टपोरे दाणे	

मुग -फुले मुग - २

	प्रसारीत वर्ष	१९८९
	संशोधन केंद्राचे नांव	महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
	जमिन	मध्यम काळी कसदार
	हवामान	महाराष्ट्रातील सर्व जिल्ह्यासाठी खरीप तसेच उन्हाळी हंगामासाठी योग्य. ३० ते ३५ अंश सें. तापमान
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जूनचा दुसरा पंधरवाडा	
प्रती एकर बियाणे	५ ते ६ किलो	
पिकाचा कालावधी	६०-६५ दिवस	
उत्पादकता	८-१०	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	हिरवे मध्यम आकाराचे दाणे, खरीप व उन्हाळी हंगामासाठी योग्य, पश्चिम महाराष्ट्राकरीता प्रसारीत	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

मुग -वैभव

प्रसारीत वर्ष	२००१
संशोधन केंद्राचे नांव	कडधान्य सुधार प्रकल्प, मफुकृवि, राहुरी
जमिन	मध्यम काळी कसदार
हवामान	महाराष्ट्रातील सर्व जिल्ह्यासाठी खरीप तसेच उन्हाळी हंगामासाठी योग्य
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जून चा पहिला पंधरवाडा ते ७ जुलैपर्यंत
प्रती एकर बियाणे	६ ते ७ किलो
पिकाचा कालावधी	६९ ते ७४ दिवस
उत्पादकता	अधिकतम १२ ते १४ किं/हे., सरासरी १० ते १२ किं/हे.
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	भुरी रोगास प्रतिकारक्षम, वाढीचा कल-उंच, अर्ध पसरट, जास्त फांद्या, खोड हिरवे मोठ्या पानाचे तपकिरी मध्यशिर असलेले, टपोरे दाण्याचे लांब शेंगा

राजमा-मुठा (एच.पी.आर.३५)

प्रसारीत वर्ष	१९९४
संशोधन केंद्राचे नांव	रा.कृ.सं.प्र., गणेशखिंड, पुणे
जमिन	मध्यम ते भारी
हवामान	कोरडे व स्वच्छ हवामान
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप : जून-जुलै, रब्बी : ऑक्टोबर-नोव्हेंबर
प्रती एकर बियाणे	९० किलो/हेक्टर
पिकाचा कालावधी	७२ ते ७४ दिवस
उत्पादकता	१२ ते १३ किं/हे.
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	दाण्याचा रंग फिव्कट तांबड्या रंगावर काळ्या रंगाची छटा टपोरा दाणा (३५.०० ग्रॅम/१०० बियाणे) प्रथिनांचे प्रमाण २३.३३ टक्के कार्बोदके प्रमाण ६३.७३ टक्के अॅथ्रॉकनोज आणि विषाणुजन्य रोगास मध्यम प्रतिकारक्षम पाणी साचून राहणा-या जमिनीस प्रतिकारक्षम

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

राजमा-वरुण

	प्रसारीत वर्ष	२००१
	संशोधन केंद्राचे नांव	रा.कृ.सं.प्र., गणेशखिंड, पुणे
	जमिन	मध्यम ते भारी
	हवामान	कोरडे व स्वच्छ हवामान
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप : जुन-जुलै, रब्बी : ऑक्टोबर-नोव्हेंबर	
प्रती एकर बियाणे	९० किलो/हेक्टर	
पिकाचा कालावधी	६० ते ७० दिवस	
उत्पादकता	१५ ते १७ क्विं/हे.	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	दाण्याचा रंग फिवकट पांढ-या रंगावर तपकिरी रंगाची छटा टपोरा दाणा (३४.०० ग्रॅम/१०० बियाणे) प्रथिनांचे प्रमाण २३.६० टक्के कार्बोदके प्रमाण ६१.६४ टक्के अॅथ्रॉकनोज आणि विषाणुजन्य रोगास मध्यम प्रतिकारक्षम फुलांचा रंग पांढरट गुलाबी	

राजमा-फुले राजमा (जी.आर.बी. १०२)

	प्रसारीत वर्ष	२०१७
	संशोधन केंद्राचे नांव	रा.कृ.सं.प्र., गणेशखिंड, पुणे
	जमिन	मध्यम ते भारी
	हवामान	कोरडे व स्वच्छ हवामान
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	खरीप : १५ जुन-१५जुलै, रब्बी : १५ ऑक्टोबर-१५नोव्हेंबर	
प्रती एकर बियाणे	९०-१०० किलो/हेक्टर	
पिकाचा कालावधी	७६ ते ८० दिवस	
उत्पादकता	१७ ते १९ क्विं/हे.	
वैशिष्ट्य/ गुणधर्म	दाण्याचा रंग फिवकट पांढ-या रंगावर गुलाबी रंगाची छटा टपोरा दाणा (३६.५० ग्रॅम/१०० बियाणे) प्रथिनांचे प्रमाण २३.३८ टक्के कार्बोदके प्रमाण ६३.९३ टक्के मर आणि विषाणुजन्य रोगास मध्यम प्रतिकारक्षम फुलांचा रंग पांढरट गुलाबी	

हरभरा, तूर, मुग, हुलगा, मटकी, राजमा व चवळी पिकांचे सुधारीत व संकरीत वाण